

MERDEKA

Nr 70 - september 2016

ÖSTTIMOR

Information

Torka i El niños spår betyder hunger

Redan i mitten av mars rapporterade CARE, Plan International, OXFAM och World Vision hur Östtimor påverkats av den torka som följer i El niños spår.

En sammanfattning av iakttagelserna:

- Alla samhällen i Östtimor påverkas.
- Som vanligt vid kriser drabbas kvinnorna mest.
- HPA:s (Humanitarian Partnership Agreement) projekt, stödda av den australiska regeringen, har förbättrat motståndskraften, men samhällen i de värst påverkade områdena kommer att behöva extra hjälp.
- I de värst påverkade områdena har skördarna helt utblivit eller gett betydligt mindre skördar än normalt, så att husdjur har dött på grund av brist på vatten och föda. Människorna använder gamla strategier för att klara "hungertider". Mer än hälften av dem som svarat har minskat antalet måltider per dag till två eller till och med en.
- Samhällen drabbade av moderat matbrist (Integrated Food Security Phase Classification, IPC, Phase2) omfattar fler än 100.000 invånare med en måttlig risk för försämring till akut mat- och underhållskris (IPC phase 3) under de kommande månaderna.
- Över 25% av hushållen har varit tvungna att söka

nya vattentillgångar (vanligtvis längre bort). 66% av vattenkällorna som nu används är oskyddade.

Rapportens allmänna rekommendationer är:

- Följ nyckelindikatorer för torka och analysera nyckeldata samt lyssna på specialister på uppföljning av torka.
- Fortsätt att sprida information om, beredskap för och reaktioner på El niño.
- Prioritera genderhänsyn.

Rapportens specifika rekommendationer för olika områden är:

- Vatten, avlopp och hygien (Water, Sanitation and Hygiene Promotion - WASH)
 - Säkerställ vattentillgång till de värst påverkade samhällena t.ex. genom att samla vatten i tankar.
 - Skydda oskyddade samhälleliga vattentillgångar.
 - Främja samhällen utan öppna avlopp (Open Defecation Free - ODF) och hygieninformation.
 - Förbättra vattenbehandlingen och hushållens vattenlagring.
- Mat/livsuppehälle

Fortsättning på sidan 3

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Innehåll

Torka i El niños spår betyder hunger	1
Redaktören har ordet	2
Notis om infrastrukturen i Östtimor	3
Artikel om religion i Östtimor	4
International People's Tribunal (IPT65) om brott mot mänskliga rättigheter i Indonesien 1965-1966	5
Amnesty kräver stopp för avrättningar i Indonesien	6
Östtimoresiska män är kortast i världen	7
Integration av pro-indonesiska flyktingar från Östtimor i Västtimor	7
Attack mot katolsk kyrka i Medan	8
Pensionerade generalen Wiranto i Jokowi-Kallas regering	8

Redaktören har ordet

Även under den senaste tiden har knappast något rapporterats i svenska medier om utvecklingen i den indonesiska övärlden som kommit i skymundan av inte minst den amerikanska presidentvalskampanjen och kriget i Syrien. Som framkommer i detta nummer finns det mycket att säga om läget i Östtimor och Indonesien utan att detta har uppmärksamats här. Det mest uppseendeväckande är nomineringen av den pensionerade generalen Wiranto, som var överbefälhavare när folkomröstningen i Östtimor hölls 1999 och som följdes av en massiv våldsvåg, till minister med ansvar för säkerhet. East Timor and Indonesia Network i New York drog igång en namninsamlingskampanj för att protestera mot beslutet utan att lyckas stoppa det. Som vi har skrivit tidigare avrättar Indonesien bl.a. narkotikahandlare trots att president Joko Widodo ("Jokowi") i presidentvalskampanjen talade om ökad respekt för mänskliga rättigheter. Amnesty Internationals krav på stopp för avrättningar hör till innehållet i numret.

Även om det politiska läget i Östtimor kan sägas vara stabilt, har landet stora problem på olika områden. Två sådana vi skriver om är torka och rekordhög arbetslöshet. De gränsöverskridande klimatfrågorna är svåra för alla länder att hantera men drabbar de fattiga länderna värst. Några enkla medel för att komma till rätta med situationen finns ej utan man får hoppas att internationella klimatavtal kan bidra till att problemen undan för undan kan lösas, eller åtminstone bli mindre allvarliga. Bristen på

Fortsättning på sidan 8

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Merdeka & ÖsttimorInformation**Ansvarig utgivare:**

Gabriel Jonsson

Redaktör:

Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:

Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:

Östtimorkommittén

Adresser:

Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén

c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

ISSN Nr: 1402-2559**Lösnummer 20 kronor**

Östtimorkommittén
Wiboms v 12, 2 tr, c/o Pollák
171 60 SOLNA, tel 08-27 24 27
pren@osttimorkommitten.se



Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

A 2016-09-16

Fortsättning från sidan 1

- Utöka och koncentrera stöd till jordbruk och boskap i de värst drabbade samhällena.
- Följ aktiveringen av mekanismer för att klara problemen genom "Coping Strategies Index" (CSI).
- Tillhandahåll stöd till livsuppehälle eller kort-siktig ersättning för att utöka mekanismer för hanteringen grundade på kontanter i de värst drabbade samhällena.
- Skapa långsiktig uthållighet hos landsbygdssamhällena genom införandet av klimattåliga jordbrukstekniker.
- Främja insamlandet av information om och tillgång till sociala transfereringar.
- Hälsovård
 - Främja konsumtionen av näringsrikt mat, särskilt för kvinnor och barn.
 - Utöka programmen för att finna undernäring i de värst drabbade områdena.
 - Koncentrera stödet till hälsovård till de värst drabbade områdena.
 - Arbeta tillsammans med samhällena för att säkra att de kan delta både i aktiviteter för livsuppehälle och hälsovårdsrelaterad utbildning.
- Utbildning
 - Säkra att skolmåltidsprogrammet fungerar, särskilt i de värst drabbade områdena.
 - Ta reda på skolornas WASH-tillstånd och där det är nödvändigt reparera eller förbättra installationerna.
- Gender
 - Försök särskilt att engagera män i genderfrågor och aktiviteter för att höja medvetandet om El niño och för att göra dem medvetna om de extra bördor som faller på kvinnor.
 - Stöd ansträngningar för att följa, ge råd och

forska om El niños påverkan på hustrumiss-handel.

- Undvik att öka kvinnors hushållsbördor vid utformningen av stöd.
- Fokusera åtgärder på de mest utsatta - kvinnor, barn och äldre.

Majsskörd

I slutet av mars började många bönder i bergen att skörda majsen. Det kommer tillräckligt med regn i bergen men otillräckligt längs kusten. Många risfält har planterats sent eller löper risk att inte planteras alls det här året.

Problemen fortsätter att förvärras

I maj gjordes en film om följderna av El niño, brist på vatten och mat i hela Östtimor, missväxt, 70.000 boskapsdjurs död, minskade inkomster för familjerna som saknar mat, avbruten skolgång för barn och långa vandringar för att samla, ofta förorenat, vatten.

Med den tredje högsta andelen undernärda barn i världen, 70% av befolkningen beroende av jordbruk baserat på nederbörd och mer än fyra månader till nästa regntid, är torkan skäl för oro.

En 3½ minuter lång film av Plan International, OXFAM, World Vision, Caritas Australia och CARE handlar om de människor som drabbats i Lautem och Sau; två av de värst drabbade samhällena.

Julmiro Manuel, som deltagit i filmarbetet sade: "Vi är vana vid hungerperioder i Östtimor. Men i år har bristen på regn gjort läget mycket värre. Familjer äter mindre, säljer sina tillgångar och lånar pengar för att överleva. Barn är särskilt sårbara, eftersom ett stort antal redan är undernärda."

Tommy Pollák

Källor: ReliefWeb

Seeds of Life

Pressmeddelande/Plan International,

World Vision, Oxfam, Care, Caritas Australia

Notis om infrastrukturen i Östtimor

Google Earth och Google Maps kan, liksom andra kartprogram, användas för att se infrastrukturen och få foton i respektive från Östtimor. T.ex. syns kraftverket med de 7 Wärtsilä-generatorerna i Hera tydligt, se <https://www.google.se/maps/place/Hera,+%C3%96sttimor/@-8.5402886,125.6890698,523m/>

data=!3m1!1e3!4m5!3m4!

1s0x2d01e5ca0f63b2f1:0x83bd38d9675a6906!

8m2!3d-8.5453365!4d125.6696802 (Google Maps).

Tommy Pollák

Stöd Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén genom att ge en gåva på plusgirokonto 4 19 12 84-1 respektive 1 81 92-5.

Östtimor - rekordstor arbetslöshet

Arbetslösheten i Östtimor har nått 11% med huvudsakligen utbildade bland de arbetslösa enligt en undersökning 2013 av statssekretariatet för yrkesutbildning (SEPFPOE).

SEPFPOE:s generaldirektör Jacinto Barros Gusmao sade att arbetslösheten ökar varje år på grund av de begränsade arbetstillfällena i Östtimor och att antalet unga som söker arbete ökar.

"Det är sant att arbetslöshetssiffrorna stiger varje år därför att Timor fortfarande saknar industri och vi bara har Heineken-bryggeriet och Timor Cementfabriken", sade Gusmao i sitt kontor i Kaikoli, Dili.

Han sade vidare att arbetslöshet är ett växande socialt problem och de ansvariga myndigheterna behöver vidta åtgärder för att lösa frågan, annars finns det risk för att den kan leda till instabilitet i landet.

Parlamentsledamoten Eladio Faculto sade emellertid att han trodde att arbetslösheten i Östtimor i verkligheten var större än 11% eftersom många människor arbetar i kortvariga eller tillfälliga anställningar.

Ledaren för ungdomskommissionen i Dilis stift, fader Joao Soares, har kritiserat den östtimoresiska regeringen för att inte göra tillräckligt för att minska arbetslösheten. Den brister i planering och har fel fokus i utbildningen vilket ökar arbetslösheten.

Kyrkan har engagerat sig för att hjälpa till genom att erbjuda fortbildning för ungdomar, men det ger inte arbetstillfällen utan bara utbildning, sade fader Soares. "Regeringen måste skapa arbetstillfällen", sade han och tillade att kyrkan vill att unga människor inte blir beroende av regeringsbidrag.

Enligt prästen har omfattande urbanisering och migration till Dili försummat den enorma potentialen för arbete i jordbrukssektorn. "Landsbygden behöver fler människor för arbete i jordbruket, men människorna kommer till Dili i stället", sade han. Detta oroar den katolska kyrkan enligt honom.

Kyrkan har också erbjudit hjälp i flera utbildningscentra i Dili genom att ge ungdomar färdigheter i bilbranschen, byggnadsbranschen, snickeri, elbranschen, svetsning och rörmokeri.

Orlando da Silva Casamiro, 25, koordinatör för stiftets utbildningscentrum, sade att arbetslösheten i Östtimor är så akut att inte ens universitetsexaminerade får arbete.

"Det är för att utbildningssystemet bara fokuserar på teori, inte på att göra de examinerade redo för arbete", sade Casamiro som tidigare arbetade för en ideell japansk organisation.

Kyrkans centra utbildar också ungdomar på så skilda områden som språkfärdigheter - särskilt engelska och portugisiska, datorer och IT. Förra året tog de emot 200 elever och i år deltar ytterligare 283 elever. Kurserna löper över tre perioder varje år.

Martinha Gaviota Martins Gomes, 19, som går i en datorklass vid centret, sade att ett problem hon står inför är att regeringen föredrar anställda som är äldre och utbildade.

Tommy Pollák

Källor: Paulina Quintao/Dili Weekly

Thomas Ora/ucanews.com

Artikel om religion i Östtimor

Tidskriften *Comparative Studies in Society and History*, som ges ut av University of Michigan, publicerade i årets tredje nummer "Transformations of the Sacred in East Timor" av akademikerna Judith Bovensiepen och Frederico Delgado Rosa (30 sidor, varav en 2½ sidor lång bibliografi). Artikeln går att ladda ned från internet.

En ofta förekommande term i den är *lulik*, som refererar till det som är heligt eller tabu, och är en betydelsefull del av riter än idag. Missionärerna beskrev *lulik* som "kultföremål" eller "festischer". Det enda sättet för katolska missionärer i början av 1900-talet att omvända timoreser med sin animism, i vilken förfäders-

ritualer ingick, var att medvetet förstöra *lulik*. I motsats till vad missionärerna hade avsett så bidrog dock förstörelsen till att stärka *lulik*: den blev ett sätt att försvara sig mot missionärerna genom att de hotfulla och farliga sidorna lyftes fram. När relationerna till missionärerna var bättre, betonades däremot de goda sidorna av *lulik* såsom välstånd och auktoritet. Heliga krafter påverkas alltså av den sociala transformation som äger rum. Artikeln belyser väl förhållandet mellan inhemsk tro och missionsverksamhet och är därför läsvärd.

Gabriel Jonsson

Stöd människorna i Västpapua och Östtimor! Bli medlem i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén.

Sätt in medlemsavgiften, 150 respektive 200 kronor, på plusgirokonto 4 19 12 84-1 respektive 1 81 92-5.

Du kan också stödja kvinnor och barn i Östtimor genom ett bidrag till den av Kirsti Sword Gusmao grundade stiftelsen Alola Foundation med representation i Australien. Läs mer på internet <http://www.alolafoundation.org>.

International People's Tribunal (IPT65) om brott mot mänskliga rättigheter i Indonesien 1965-1966

International People's Tribunal, eller Internationella folktribunalen, var tidigare känd som Russell-tribunalen eller Russell-Sartre Tribunal. Den upprättades på initiativ av den brittiske Nobelpristagaren, matematikern och filosofen Bertrand Russel. Även Jean-Paul Sartre, den franske författaren och filosofen, var med. Tribunalen konstituerades i november 1966 under namnet International War Crime Tribunal.

Den hade två möten i Stockholm och Roskilde som behandlade Vietnamkriget. Kontinuerligt har den bland annat tagit upp situationen i Latinamerika och hållit tre möten i Rom (1974), Bryssel (1975) och Rom igen, som behandlade brotten mot mänskliga rättigheter i Brasilien och Chile.

I Lissabon hade den 1984 tagit upp Indonesiens brott mot mänskligheten sedan 1975 i Östtimor, där en tredjedel av landets befolkning på ungefär 600.000 mördades.

Den 10-13 november 2015 arrangerades i Den Haag International People's Tribunal (IPT65) angående brott mot mänskligheten i Indonesien begångna av militären under ledning av general Muhammad Suharto under statskuppen som inleddes natten mellan 30 september och 1 oktober 1965.

Militärens maktövertagande rapporterades i svenska massmedier, t.ex. hade DN den andra oktober 1965 på första sidan en artikel med rubriken "Statskupp mot statskupp – ovisshet om Sukarnos öde". Sukarno var då landets president.

Statskuppen riktades främst mot att eliminera progressiva politiska organisationer i Indonesien. De som föll offer för kuppen var främst medlemmarna av det indonesiska kommunistpartiet (PKI). Det sägs att partiet då hade 3 miljoner medlemmar utan att räkna med medlemmarna i underordnade organisationer såsom fackföreningen (SOBSI), kvinnoorganisationen (Gerwani), ungdomsorganisationen (Pemuda Rakyat) och studentorganisationen (CGMI).

Enligt politiska bedömningar lutade president Sukarno mer åt en vänsterpolitik som gav PKI växande inflytande. Indonesien hade nära relationer med kommunistländer som Kina, Sovjetunionen och östeuropeiska länder inom Warszawapakten.

Övergripenheten av militären under ledning av general Suharto var mycket blodiga. Mellan 1965 och 1966 uppskattas att minst en miljon människor mördades. Hundratusentals arresterades och sattes i olika fängelser och koncentrationsläger runtom i landet.

Den f.d. militäre befälhavaren general Try Sutrisno sade i ett arbetsmöte med parlamentsledamöter i februari 1990 att 1,8 miljoner människor arresterades (Editor, no.12/THN /IV/1 Desember 1990). Majoriteten av fångarna var medlemmar av PKI, SOBSI, Gerwani, Pemuda Rakyat, studentorganisationen CGMI och akademikerorganisationen HSI samt de som anklagades för att samarbeta eller sympatisera med kommunisterna. Fångarna spärrades in i mer än tio år utan juridiska handlingar för att bevisa deras brott.

Syftet med IPT65

Syftet med den Internationella folktribunalen 1965 (IPT65) är:

- a Att uppmana till en laglig och rättvis uppgörelse med staten vad gäller kränkningarna av de mänskliga rättigheterna 1965-1966 i Indonesien och dess effekter genom en formell domstol. IPT är inte avsedd att ersätta staten för att hålla en formell rättegång, att införa rättsliga påföljder, och att se till att kompensation och ersättning ges till offren och de överlevande.
- b Som ett medel för politiska och moraliska påtryckningar uppmuntrar IPT samhället - medborgarna, politiska partier, massorganisationer, frivilligorganisationer, offer och överlevande, världssamfundet, FN-organ och andra organisationer – att uppmana staten att utföra uppgiften att formellt skipa rättvisa, nämligen bedriva grundlig forskning, undersöka fall och vittnesmål från offer och överlevande och att lösa fallen på laglig grund.

Med tanke på den politiska ovilja Indonesiens regimer efter diktatorn Suhartos fall 1998 visat för att skipa rättvisa för offren för massakrerna och motståndet från landets militär samt det muslimska prästerskapsrådet (Majelis Ulama Indonesia) och dess underordnade organisationer är det förstas omöjligt att hålla en sådan tribunal i Indonesien. Valet av platsen för IPT65 blev Den Haag. Staden har varit en symbolisk plats för rättvisa och internationell fred och där finns institutioner såsom Internationella brottsmålsdomstolen (ICC) och ett antal specialdomstolar eller tribunaler. Tokyo Tribunal - den internationella tribunalen om sexuellt slaveri av japansk militär mot kvinnor – höll 2001 en rättegång i Den Haag.

Hittills vet man inte det exakta antalet människor som mördades. Många källor uppskattar att mellan 1965-1966 minst en miljon människor mördades.

Moraliska påtryckningar

Internationella påtryckningar från olika regeringar och organisationer hjälper fångarna som blivit "frisläppta" med den obligatoriska rapporteringen till poliskontor i områdena, där de bor. Deras identitetskort markeras med ET som betyder Ex Tapol (före detta politisk fånge).

Ex-fångarna som hade arbetat inom statsförvaltningen i många år före arresteringen fick ingen pension. Med ett ID markerat med ET är det omöjligt att få ett jobb för att försörja sig. Dessutom får före detta politiska fångar inte anställas inom den statliga förvaltningen och militären. Inte nog med detta utan regimen utfärdade också bestämmelsen "bersih lingkungan" (ren omgivning) som betyder att familjemedlemmar eller släktingar till före detta politiska fångar inte får ha arbeten inom statliga instanser, militären och polisen. Nu har det blivit lättare för ex-fångarna och deras familjer och släktingar, men ex-fångarna får inte kandidera i allmänna val.

Medlemmar i IPT65:s domarpanel

Domarna i IPT65 kommer från olika länder. Zak Ya-coob är f.d. domare i konstitutionsdomstolen i Sydafrika. De andra domarna är Sir Geoffrey Nice (Storbritannien), Helen Jarvis (Australien och Kambodja), Mireille Fanon Mendes (Frankrike), John Gittings (Storbritannien), Shadi Sadr (exil Iran) och Cees Flinterman (Nederländerna). Geoffry Nice var åklagare i fallet Slobodan Milosovic och Helen Jarvis var involverad i den internationella domstolen för Khmer Rouge i Kambodja. Indonesiens regering skickade inte någon representant till IPT65.

Från Indonesien deltog några advokater, likaså några f.d. politiska fångar för att vittna om händelser som de själva hade upplevt under fångenskapen. Ett vittne som då var en 20 år gammal flicka och katolik arresterades på grund av hon var medlem i Gerwanis dansgrupp.

Hon berättade att när hon förhöordes, tvingades hon att klä av sig och "kyssa" könsorganen på vakterna.

Slutsatser

Tribunalen kom fram till att den indonesiska regeringen är ansvarig för och har gjort sig skyldig till brott mot mänskligheten i form av en rad omänskliga handlingar. De bestod av det brutala mordet på ett okänt antal personer, fängslanden under omänskliga förhållanden av ett okänt antal människor, slaveri, till exempel i arbetsläger på Buru Island, tortyr, påtvingade försvinnanden och sexuellt våld. Juryn förklarade också att den indonesiska regeringen var ansvarig för de tusentals människor som berövades sitt medborgarskap. Detta kan mycket väl betraktas som ett brott mot mänskligheten.

Därför rekommenderade juryn i sina rapporter att den indonesiska regeringen ber offren, överlevande och deras familjer om ursäkt samt utreder brott mot mänskligheten och inleder samtal med den nationella kommissionen för våld mot kvinnor och den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter så att "sanningen hittas och straffrihet för dessa brott mot mänskligheten avslutas".

Generalmajorn och tillika försvarsministern Ryamizard Ryacudu säger att han inte bryr sig om slutsatserna (Republika 24/7/2016). Ministern för politik och säkerhet, Luhut Binar Panjaitan sade: "Säg till dem att möta mig" (Merdeka 20/7/2016). Det sägs att vice-president Jusuf Kalla har sagt att arbetet med att komma till rätta med de grova kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, bl.a. tragedin 1965, kommer att försämra statens budget.

Med sådana politiska uttalanden av regeringsmedlemmarna kan man utan tvekan konstatera att vägen till rättvisa för offren för händelserna 1965 och andra människorättsbrott fortfarande är avlägsen.

Hendrik Amahorseja

Amnesty kräver stopp för avrättningar i Indonesien

Den 17 juni krävde Amnesty International i ett uttalande att nära förestående avrättningar av uppemot 15 personer i Indonesien ska stoppas. I Indonesien meddelas avrättningar bara 72 timmar innan de genomförs. En vädjan om att underteckna en petition för att stoppa avrättningarna fanns med i uttalandet. Den innehöll även krav på att upphäva alla dödsdomar med målet att avskaffa dödsstraffet och att omvandla alla dödsdomar till fängelsestraff samt att garantera att dödsstraff ej används för drogrelaterade brott som inte motsvarar tröskeln för "de mest allvarliga brotten". De dödsdömda har åtalats för drogrelaterade brott och i vissa fall utan

rättvisa rättegångar. I vissa av Amnesty International undersökta fall har polisen torterat eller på annat sätt misshandlat vissa av fångarna för att få fram bekännelser. Flera fångar saknade tillgång till advokat när de häktades eller senare under rättsprocessen.

Gabriel Jonsson

Källa: Watch Indonesia!, Indonesia: Stop imminent executions, <https://www.amnesty.org/en/get-involved/take-action/stop-imminent-executions-indonesia>, 17 juni 2016.

Östtimoresiska män är kortast i världen

Världens hittills största studie kring utvecklingen av människors längd presenterades vid vetenskapskonferensen ESOF i Manchester.

Forskare vid Imperial College i London har i samarbete med kollegor världen över sammanställt utvecklingen av människors längd under de senaste 100 åren. Uppgifterna kommer från bland annat militära mätningar och epidemiologiska studier.

Längst av alla är i dag män från Nederländerna, med en medellängd bland 18-åringar på 182,5 cm. De längsta kvinnorna är från Lettland, med medellängden 170 cm.

Längst bland oss i Norden, både vad gäller kvinnor och män, är numera danskarna. För hundra år sedan var både svenska män och svenska kvinnor de längsta i världen. Nu finns ingetdera könet kvar på topp tio-listan i längd, men Europa som världsdel är totalt dominerande bland världens längsta befolkningar.

Världens kortaste män finns på Östtimor, och de kortaste kvinnorna i Guatemala.

Utvecklingen av människors medellängd ser väldigt olika ut. Den fortsätter att öka i en del länder, som

Italien, Spanien och många länder i Sydamerika och södra Asien, medan den har planat ut i en del andra, som Finland, USA och Japan.

Men det finns också många länder, främst i Afrika och Mellanöstern, där befolkningens medellängd har sjunkit de senaste 30-40 åren.

Det är mycket allvarligt menar forskarna, eftersom medellängd inte bara avspeglar en befolknings genetiska arv. Till stor del handlar det också handlar om tillgång eller brist på mat, rent vatten och goda sanitära förhållanden.

Tommy Pollák

Källa: Ylva Carlqvist Warnborg, vet@sverigesradio.se, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=406&artikel=6481634&playaudio=5782038>

Referens: NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC). A century of trends in adult human height. *eLife* 26 juli 2016. DOI: 10.7554/eLife.13410

Integration av pro-indonesiska flyktingar från Östtimor i Västtimor

Enligt uppgifter från Indonesiens enhet för katastrofer och flyktingar i provinsen Nusa Tenggara Timur (NTT), i vilken Västtimor ingår, bodde år 2005 70.453 pro-indonesiska flyktingar från Östtimor i området Belu, 11.176 i den centrala norra delen av Västtimor och 11.360 personer i huvudstaden Kupang. Totalt fanns det 104.436 registrerade flyktingar.

Folk som flyger till Atambua, som är en liten stad med ungefär 40.000 invånare omkring 36 kilometer från gränsen mellan Indonesien och Östtimor, kan utan svårighet från flygplatsen se ett slumområde i närheten. I slummen bor en del av flyktingarna från Östtimor.

Fattigdom

I CNN-nyheterna på indonesiska den 2016-08-17 rapporteras i samband med att Indonesien firar 71-årsdagen av självständighetsförklaringen från den nederländska kolonialmakten, om flyktingarnas situation på Västtimor. Man gör intervjuer med flyktingar, bl.a. Agustina Mutubere som är mycket fattig och är från Maliana. Hon bor med sina fyra barn i ett hus med ett rum, där taket och vägarna är gjorda av palmblad. En av väggarna täcks dock av material för kaffereklam. För att

hämta vatten måste hon och grannarna gå ungefär 5 km. Det ser ut som att den indonesiska regeringen inte bryr sig mycket om flyktingarna och därför lever de i fattigdom och misär. Det är som under kolonialt förtryck.

Utvecklingen i Östtimor

Hundratals medicinstuderande östtimoreser har avslutat sin utbildning på Kuba. De har kommit tillbaka och det har bildats en medicinsk skola i Östtimor. Det kan ha ett samband med vad Indonesien gör i Västtimor. För ungefär ett år sedan sade den pensionerade indonesiske generalen Sutiyoso, som var chef för *Badan Intelejen Negara* (BIN – statligt spionorgan), att BIN skulle bygga ett stort sjukhus i området nära gränsen till Östtimor. Värt att notera är att Sutiyoso deltog i attacken i oktober 1975 på den lilla staden Balibo, där fem australiska journalister som rapporterade om utvecklingen i konflikten på Östtimor mördades.

Indonesiska media rapporterar att några hundra kilometer vägar ska byggas upp till Östtimors enklav i Västtimor - Oecussi. Det ska byggas några nya hus i Atambua. Om husen är till för flyktingar, sägs inte.

Hendrik Amahorseja

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Attack mot katolsk kyrka i Medan

Söndagen den 28 augusti när pastor Albert Pandingan predikade i den katolska kyrkan Santo Yosep i Medan på norra Sumatra attackerades han plötsligt av en ung man med kniv, men några gudstjänstbesökare rusade fram och avväpnade angriparen. Angriparen hade med sig en ryggsäck som innehöll en bomb. Lyckligtvis exploderade inte bomben, annars hade det blivit en katastrof. Pastorn fick sår på vänster arm.

Angriparen är 18 år gammal och hans far är advokat. Vid husundersökningen hittade polisen en ISIS-flagga (Islamiska staten i Irak och Syrien). Det sägs att angriparen fick sin idé från Frankrike, där den 86 år gamle prästen Jacketts Hamel mördades av två terrorister,

Abdelmalik Petitjean och Adel Kermichi, i Saint-Etienne-du-Rouvray i Normandie i slutet av juli.

Onsdagen den 6 september samlades i Solo på centrala Java katoliker från områdena Penumping och Purwosari för att be i samband med att 1000 dagar hade gått sedan en mor hade dödats. Radikala islamister tvingade dem att upplösa mötet.

Värt att notera är att den indonesiska nyhetsbyrån Antara den 23 februari 2016 sade att det i provinsen östra Java finns 10 miljoner anhängare till den radikala grenen av islam.

Hendrik Amahorseja

Pensionerade generalen Wiranto i Jokowi-Kallas regering

Det gick ganska länge rykten om att det skulle bli en regeringsombildning i Indonesien och i juli blev den av. Några ministrar fick sparken och nya kom in. Bland de nya är en mycket kontroversiell person den pensionerade generalen Wiranto (69). Han ersätter en annan pensionerad general - Luhut Binar Panjaitan - som var minister för politik och säkerhet. Luhut omplacerades till minister för sjöfart.

Efter pensioneringen bildade Wiranto det politiska partiet Hanura, som är en förkortning av tre indonesiska ord, nämligen *hati, nurani, rakyat*. Den bokstavliga översättningen på svenska är hjärta, samvete och folk. Han är partiets ordförande. I det indonesiska parlamentet sitter 16 medlemmar i Hanura.

Nomineringen av Wiranto har förvånat många aktiver och organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i Indonesien och i utlandet. Han anklagas för brott mot de mänskliga rättigheterna i Östtimor när det var ockuperat av Indonesien. Det sägs att i en FN-rapport om Östtimor figurerar hans namn.

I sin yrkeskarriär var Wiranto armébefälhavare och försvarsminister under diktatorn Suhartos regeringstid.

Motiveringen för president Joko Widosos nominering av Wiranto som minister för politik och säkerhet är att han har mycket lång erfarenhet som passar jobbet.

Hendrik Amahorseja

Fortsättning från sidan 2

Arbetsstillfällena i Östtimor är skriande och att sända arbetare utomlands är inte en hållbar lösning av problemet. Till innehållet om Östtimor hör också att landets män är de kortaste i världen, en sammanfattning av en tidsskriftsartikel om religion i landet och ett bidrag om flyktingarna i Västtimor.

Numrets längsta artikel handlar om rättegången som hölls i Nederländerna i höstas om våldsvågen 1965-1966 som förde general Suharto till makten. Även om vi

har skrivit om dessa förskräckliga händelser tidigare så får artikeln en att förstå vilka djupa sår mordvågen skapat i det indonesiska samhället och hur svårt det är att komma till rätta med det inträffade. Inga artiklar är dock med om Aceh respektive Västpapua, områden där det mig veterligt inte har hänt något nytt. Man kan bara hoppas att det någon gång kommer gå att uppnå en lösning av konflikten i Västpapua, för fortsatt indonesiskt styre upprättat efter den regisserade folkomröstningen 1969 kommer alltid fortsätta väcka motstånd.

Gabriel Jonsson